

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СЛОВАЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

Петріца Н.М.

**ЛІТЕРАТУРА ЧЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ВІДРОДЖЕННЯ**

**Навчально-методичний посібник
(для студентів чеського відділення)**

Ужгород – 2015

**MINISTERSTVO ŠKOLSTVI A VĚDY UKRAJINY
STÁTNÍ VYSOKÁ ŠKOLA
UŽHORODSKÁ NÁRODNÍ UNIVERZITA
FILOLOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA SLOVENSKÉ FILOLOGIE**

Natálie Petricová

LITERATURA NÁRODNÍHO OBROZENÍ

**Metodická příručka
pro studenty oddělení bohemistiky**

Užhorod 2015

УДК 821. 162. 3'04 (076)

ББК Ш 5 (4Чех) 5я 73

П-30

Упорядник: к.ф.н., доц. Петріца Н.М.

Рецензенти: Ліхтей Т.В. – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри словацької філології
Тиховська О.М. – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української філології

**Навчально-методичний посібник
(для студентів чеського відділення)**

Обговорено і затверджено на засіданні кафедри словацької філології
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
«15» грудня 2012 р., протокол №4.

Рекомендовано до друку методичною радою філологічного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
«17» грудня 2012 р., протокол №4.

Наклад 100 прим.

OBSAH

Úvod.....	5
Tematické okruhy přednášek.....	6
Tematický plán přednášek.....	8
Tematický plán praktických cvičení.....	15
Seznam literárních děl pro povinnou četbu	25
Seznam otázek.....	28
Vzory testových úloh.....	30
Seznam doporučené literatury	44

ÚVOD

Program kurzu *Literatura národního obrození* je zaměřen na charakteristiku dějin české literatury od 70. let 18. století po 50. léta 19. století. Kurs je rozdělen do dvou vývojových etap: Osvícenství a klasicismus v české literatuře (modul č. 1), Romantismus v české literatuře (modul č.2). Cílem přednášek je charakteristika kulturní epochy na podkladě společenských a náboženských rozporů, duchovních, myšlenkových a filosofických proudů. Klasifikace jednotlivých literárních památek se opírá o jejich kompoziční, stylistický, poetický rozbor a směřuje k uchopení smyslu.

Semináře se soustřeďují na analýzu a interpretaci uměleckého literárního textu. Cílem je, aby student získal základní povědomí o hlavních tendencích literárního vývoje od 70. let 18. století po 50. léta 19. století v souvislosti s pohyby kultury v širším smyslu, aby dokázal charakterizovat žánrový systém české literatury 1.pol. 19. století, vysvětlit žánrové posuny a transformace celého systému vzhledem k vnitřním (literárním) i vnějším (mimoliterárním) okolnostem. Východiskem práce v seminářích jsou umělecká díla. Při interpretaci textů se před deskripcí dává přednost komparacím.

TEMATICKÉ OKRUHY PŘEDNÁŠEK

Modul č.1.

OSVÍCENSTVÍ A KLASICISMUS V ČESKÉ LITERATUŘE

1. a 2. fáze českého národní obrození

Pojem národní obrození, jeho vývoj, periodizace národního obrození, prameny, základní literatura o národním obrození, edice textů, literární badatelé věnující se národnímu obrození. Obecná charakteristika české společnosti, jejího životního stylu, kultury a literatury v 70. letech 18. století. Jazyk závěru barokního období, purismus. Stav české literatury na počátku národního obrození, lidovýchová, pololidová literatura, význam lidové slovesnosti. Reformy josefinského období, zrušení jezuitského řádu. Úskalí germanizace, dobový patriotismus zemský a český, počátky nacionalismu, šlechta, měšťanstvo a venkov. Posílení českého živlu ve městech. Osvícenství, racionalismus, deismus, svobodné zednářství. Vznik vědeckých společností, vědecká korespondence té doby. Školství, vysoké školy v Čechách a na Moravě.

Josef Dobrovský, Dobrovského práce slavistické, bohemistické a činnost organizační, Dobrovský v Olomouci, Dobrovského cesta do Švédska a Ruska. Vydávání starší české literatury. Publicistika (Václav Matěj Kramerius), nakladatelství Česká expedice. Divadlo (Kotce, Stavovské divadlo, Bouda, Václav Thám, Prokop Šedivý)..

Počátky novočeské poezie (*Básně v řeči vázané*, Puchmajerovy almanachy). Anakreontika a klasicismus. Šebestián Hněvkovský, Josef Heřman Agapit Gallaš, Vojtěch a Jan Nejedlí, Václav Stach, Tomáš Fryčaj, František Vladislav Hek. Nejedlého *Hlasatel český*.

Beletristické přílohy a časopisy (*Povídatel*, *Kratochvilník* – Metoděj Josef Sychra, *Prvotiny* – Jan Nepomuk Hromádka, *Dobroslav* – Josef Liboslav Ziegler, *Čechoslav* – Václav Rodomil Kramerius, Josef Jaroslav Langer, *Jindy a nyní* – Jan

Hýbl). Nejvýznamnější časopisy 20. a 30. let národního obrození – *Krok, Časopis Společnosti vlast. muzeum v Čechách, Živa, Česká včela, Květy*, jejich náplň a redaktoři. Josef Jungmann jako vůdčí osobnost národního obrození. Jungmannovy práce programové, apologetické, překladové, jazykovědné. *Slovesnost, Historie literatury české, Zápisky, Slovník česko-německý*, jeho význam pro českou literaturu 19. století a jeho reedice. Jungmannova škola – Antonín Marek, Matěj Milota Zdirad Polák, Václav Hanka.

Počátky krásné prózy (Josef Linda). Vstup Františka Palackého, Pavla Josefa Šafaříka a Jana Kollára do české kultury. Palackého dílo politické a historiografické. Rukopisné podvrhy – Václav Hanka, Josef Linda, František Horčička. Kollárův panslavistický program a Kollárovo dílo. České divadlo (Jan Nepomuk Štěpánek).

František Ladislav Čelakovský, jeho přínos folkloristický, básnický a satirický. Epigoni Františka Ladislava Čelakovského (František Jaroslav Vacek Kamenický, Karel Maria Drahotín hrabě Villani, Josef Krasoslav Chmelenský, Václav Jaromír Pícek ad.).

Modul č. 2.

ROMANTISMUS V ČESKÉ LITERATUŘE

3. fáze českého národního obrození

Slohové principy romantismu. Počátky romantismu v české literatuře (Josef Jaroslav Langer, František Jaromír Rubeš, Boleslav Jablonský). Časopisy *Večerní vyrazení, Květy, Česká včela, Věvec zpěvů vlasteneckých*, almanachy. Karel Hynek Mácha a jeho dílo, máchovská literatura (Jan Mukařovský, Karel Janský, Oldřich Králík, Vladimír Štěpánek, Pavel Vašák, máchovské sborníky).

Divadlo let 30. a 40. (Václav Kliment Klicpera, František Turinský). Josef Kajetán Tyl, jeho dílo organizační, publicistické, prozaické a dramatické do revoluce roku 1848. Počátky literární a divadelní kritiky.

Diferenciace české politiky a kultury ve 40. letech na křídlo liberální a radikálně demokratické. Literární kritická a publicistická činnost Karla Havlíčka Borovského v letech 40. (pobyt v Rusku) a během revoluce 1848. Noviny a časopisy 2. pol. let 40.

Publicistika roku 1848, Havlíčkovy *Národní noviny*. Česká literární kritika 30. a 40. let 19. století.

50. léta v české literatuře, postromantismus, počátky literárního realismu. Almanachy let 50., Mikovcův *Lumír*. Josef Václav Frič v emigraci, jeho dílo básnické a memoárové. Karel Jaromír Erben, geneze, textové proměny a interpretace Kytice. Karel Havlíček Borovský. Božena Němcová, její dílo prozaické a národopisné, pramenné edice a literatura o Boženě Němcové. Dramatická tvorba Josefa Kajetána Tyla v 50. letech.

TEMATICKÝ PLÁN PŘEDNÁŠEK

Modul č.1.

Téma č. 1. ZÁKLADY OBROZENSKE LITERATURY. OSVÍCENSTVÍ

1. Pojem národní obrození, jeho vývoj, periodizace.
2. Obecná charakteristika české společnosti, jejího životního stylu, kultury a literatury v 70. letech 18. století.
3. Stav české literatury na počátku národního obrození, lidovýchová, pololidová literatura, význam lidové slovesnosti.
4. Vznik vědeckých společností.
5. Apologie češtiny, soudobá lexikografie (Karel Václav Thám) a mluvnice.
6. Josef Dobrovský. Dobrovského práce slavistické, bohemistické a činnost organizační.

Povinná studijní literatura

1. Dějiny české literatury II. Literatura národního obrození. Hlavní redaktor Jan Mukařovský. Redaktor svazku Felix Vodička. Praha: NČSAV 1960.
2. Galík J. Panorama české literatury: (Literární dějiny od počátků do současnosti). Edited by Lubomír Machala - Eduard Petrů. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1994. 547 s. ISBN 80-85839-04-0.

3. Jiří Holý - Jaroslava Janáčková - Jan Lehár - Alexandr Stich: Dějiny české literatury od počátků k dnešku, Praha 1999.
4. Lehár J. Česká literatura od počátků k dnešku. 1. vyd. Praha: Lidové noviny, 1998. 1058 s.
5. Novák A. Stručné dějiny literatury české. Olomouc : R. Promberger, 1946. Dostupné online. Kapitola Literatura národního obrození (od r. 1774 do r. 1859), s. 122-249.
6. Soukal J. Přehled dějin literatury. Díl 1. Od počátků psané literatury do konce 18. století. – Praha, SPN, 2006.

Doporučená literatura

1. Hlavačka M. Formování moderního českého národa 1815-1914. Historický obzor, 2009, 20 (9/10), s. 194-205. ISSN 1210-6097.
2. Hroch M. Na prahu národní existence: touha a skutečnost. Praha : Mladá fronta, 1999.
3. Kočí J. České národní obrození. Praha : Svoboda, 1978.
4. Macura V. Český sen. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 1998.
5. Macura V. Znamení zrodu: české národní obrození jako kulturní typ. Jinočany : H & H, 1995.

Téma č. 2. KLASICISMUS V ČESKÉ LITERATUŘE (1815-1830)

1. Počátky novočeské poezie. Anakreontika a klasicismus.
2. Nejvýznamnější časopisy 20. a 30. let národního obrození, jejich náplň a redaktoři.
3. Josef Jungmann jako vůdčí osobnost národního obrození. Jungmannovy práce programové, apologetické, překladové, jazykovědné.
4. Počátky krásné prózy (Josef Linda).

5. Vstup Františka Palackého, Pavla Josefa Šafaříka a Jana Kollára do české kultury. Palackého dílo politické a historiografické.
6. Rukopisné podvrhy – Václav Hanka, Josef Linda, František Horčíčka.
7. Kollárův panslavistický program a Kollárovo dílo.
8. České divadlo (Jan Nepomuk Štěpánek).
9. František Ladislav Čelakovský, jeho přínos folkloristický, básnický a satirický.

Povinná studijní literatura

1. Dějiny české literatury II. Literatura národního obrození. Hlavní redaktor Jan Mukařovský. Redaktor svazku Felix Vodička. Praha: NČSAV 1960.- S.99-254.
2. Galík J. Panorama české literatury: (Literární dějiny od počátků do současnosti). Edited by Lubomír Machala - Eduard Petřů. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1994. 547 s.
3. JANÁČKOVÁ, Jaroslava – MENCLOVÁ, V. – ŠTĚPÁNEK, Vladimír: *Přehled dějin literatury 19. století I. – II.* Praha 1990.
4. Jiří Holý - Jaroslava Janáčková - Jan Lehár - Alexandr Stich: Dějiny české literatury od počátků k dnešku, Praha 1999.
5. Lehár J. Česká literatura od počátků k dnešku. 1. vyd. Praha: Lidové noviny, 1998. 1058 s.
6. Novák A. Stručné dějiny literatury české. Olomouc : R. Promberger, 1946. Dostupné online. Kapitola Literatura národního obrození.- S. 249-350.
7. Soukal J. Přehled dějin literatury. Díl 2. Česká literatura 19. století. – Praha, SPN, 2006.

Doporučená literatura

1. ČERNÝ, František a kol.: *Dějiny českého divadla II – Národní obrození.* Praha: Academia 1969.

2. Čeští spisovatelé 19. a počátku 20. století. Praha : Československý spisovatel, 1982. s. 50–52.
3. Dějiny české literatury 2., Literatura národního obrození. František Ladislav Čelakovský / Redaktor svazku Felix Vodička. 1. vyd. Praha : Československá akademie věd, 1960. 684 s. s. 282–306.
4. KUTNAR, František; MAREK, Jaroslav. Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví : od počátků národní kultury až do sklonku třicátých let 20. století. 2. vyd. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 1997. 1065 s. ISBN 80-7106-252-9.
5. SAK, Robert. Josef Jungmann : život obrozence. Praha : Vyšehrad, 2007. 313 s. ISBN 978-80-7021-890-7.
6. VONDRA, Roman. Osobnosti české minulosti: Josef Dobrovský (1753 - 1829). Historický obzor: časopis pro výuku dějepisu a popularizaci historie, 2012, 23(7-8), s. 181–184. ISSN 1210-6097.

Modul č.2.

Téma č. 3. POČATKY ČESKÉHO LITERÁRNÍHO ROMANTISMU (1830-1848). K.H.MÁCHA

1. Slohové principy romantismu. Počátky romantismu v české literatuře.
2. Časopisy *Večerní vyražení*, *Květy*, *Česká včela*, *Věvec zpěvů vlasteneckých*, almanachy.
3. Karel Hynek Mácha a jeho dílo.
4. Divadlo let 30. a 40. (Václav Kliment Klicpera, František Turinský).
5. Josef Kajetán Tyl, jeho dílo organizační, publicistické, prozaické a dramatické do revoluce roku 1848.
6. Počátky literární a divadelní kritiky.

Povinná studijní literatura

1. Dějiny české literatury II. Literatura národního obrození. Hlavní redaktor Jan Mukařovský. Redaktor svazku Felix Vodička. Praha: NČSAV 1960.- S. 459-483.
2. Galík J. Panorama české literatury: (Literární dějiny od počátků do současnosti). Edited by Lubomír Machala - Eduard Petřů. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1994. 547 s.
3. Janáčková, Jaroslava – Menclová, V. – Štěpánek, Vladimír: Přehled dějin literatury 19. století I. – II. Praha 1990.
4. Jiří Holý - Jaroslava Janáčková - Jan Lehár - Alexandr Stich: Dějiny české literatury od počátků k dnešku, Praha 1999.
5. Lehár J. Česká literatura od počátků k dnešku. 1. vyd. Praha: Lidové noviny, 1998.
6. Novák A. Stručné dějiny literatury české. Olomouc : R. Promberger, 1946. Dostupné online. Kapitola Literatura národního obrození.- S. 350-404.
7. Soukal J. Přehled dějin literatury. Díl 2. Česká literatura 19. století. – Praha, SPN, 2006.- S. 41-51.

Doporučená literatura

1. Arbes J. Z galerie českého herectva : studie a črty biografické. Karel Hynek Mácha. Praha: Otto, 1914. Dostupné online.
2. Kolektiv autorů: Národní divadlo a jeho předchůdci. Praha: Academia, 1988, str. 536–8
3. Literární pouť Karla Hynka Máchy. 2. vyd. 2004.
4. Padevět, Jiří: Cesty s Karlem Hynkem Máchou, Praha : Academia, 2010, ISBN 978-80-200-1850-2

5. Vondra, Roman. Osobnosti české minulosti: Josef Kajetán Tyl (1808 – 1856). Historický obzor: časopis pro výuku dějepisu a popularizaci historie, 2011, 22 (5–6), s. 135–138.
6. Hrbata Z: Romantismus a Čechy. Témata a symboly v literárních a kulturních souvislostech. Jinočany: H&H 1999.

Téma č. 4. POZDNÍ ČESKÁ LITERÁRNÍ ROMANTIKA (1848-1859)

1. Česká politika a kultura v 2. pol. 40. let.
2. Literární orgány pozdní romantiky.
3. 50. léta v české literatuře, postromantismus, počátky literárního realismu.

Lumír.

4. Josef Václav Frič, jeho dílo básnické a memoárové.
5. Karel Jaromír Erben, textové proměny a interpretace Kytice.
6. Karel Havlíček Borovský.
7. Božena Němcová a počátky realistické povídky.
8. Dramatická tvorba Josefa Kajetána Tyla v 50. letech.

Povinná studijní literatura

1. Dějiny české literatury II. Literatura národního obrození. Hlavní redaktor Jan Mukařovský. Redaktor svazku Felix Vodička. Praha: NČSAV 1960.- S. 459-483.
2. Galík J. Panorama české literatury: (Literární dějiny od počátků do současnosti). Edited by Lubomír Machala - Eduard Petru. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1994. 547 s.
3. Janáčková, Jaroslava – Menclová, V. – Štěpánek, Vladimír: Přehled dějin literatury 19. století I. – II. Praha 1990.
4. Jiří Holý - Jaroslava Janáčková - Jan Lehár - Alexandr Stich: Dějiny české literatury od počátků k dnešku, Praha 1999.

5. Lehár J. Česká literatura od počátků k dnešku. 1. vyd. Praha: Lidové noviny, 1998.
6. Novák A. Stručné dějiny literatury české. Olomouc : R. Promberger, 1946. Dostupné online. Kapitola Literatura národního obrození.- S. 350-404.
7. Soukal J. Přehled dějin literatury. Díl 2. Česká literatura 19. století. – Praha, SPN, 2006.- S. 41-51.

Doporučená literatura

1. Arbes J. Z galerie českého herectva: studie a črty biografické. Karel Hynek Mácha. Praha: Otto, 1914. Dostupné online.
2. Kolektiv autorů: Národní divadlo a jeho předchůdci. Praha: Academia, 1988, str. 536–8
3. Literární pouť Karla Hynka Máchy. 2. vyd. 2004.
4. Padevět, Jiří: Cesty s Karlem Hynkem Máchou, Praha: Academia, 2010, ISBN 978-80-200-1850-2
5. Vondra, Roman. Osobnosti české minulosti: Josef Kajetán Tyl (1808 – 1856). Historický obzor: časopis pro výuku dějepisu a popularizaci historie, 2011, 22 (5–6), s. 135–138.
6. Hrbata Z: Romantismus a Čechy. Témata a symboly v literaturních a kulturních souvislostech. Jinočany: H&H 1999.

TEMATICKÝ PLÁN PRAKTICKÝCH CVIČENÍ

Praktické cvičení č.1

OSVÍCENSTVÍ V ČESKÉ LITERATUŘE

(První fáze českého národního obrození)

1. Pojem národní obrození, jeho vývoj, periodizace.
2. Obecná charakteristika české společnosti, její kultury a literatury v 70. letech 18. stol.
3. Dobrovského práce slavistické, bohemistické a činnost organizační.
4. České obrozenecké divadlo. Thámovo dílo.

Povinná studijní literatura

1. Dějiny české literatury II. Literatura národního obrození. Hlavní redaktor Jan Mukařovský. Redaktor svazku Felix Vodička. Praha: NČSAV 1960.- S.99-254.
2. Galík J. Panorama české literatury: (Literární dějiny od počátků do současnosti). Edited by Lubomír Machala - Eduard Petřů. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1994. 547 s.
3. JANÁČKOVÁ, Jaroslava – MENCLOVÁ, V. – ŠTĚPÁNEK, Vladimír: *Přehled dějin literatury 19. století I. – II.* Praha 1990.
4. Jiří Holý - Jaroslava Janáčková - Jan Lehár - Alexandr Stich: Dějiny české literatury od počátků k dnešku, Praha 1999.
5. Lehár J. Česká literatura od počátků k dnešku. 1. vyd. Praha: Lidové noviny, 1998.
6. Novák A. Stručné dějiny literatury české. Olomouc : R. Promberger, 1946. Dostupné online. Kapitola Literatura národního obrození.- S. 249-350.

7. Soukal J. Přehled dějin literatury. Díl 2. Česká literatura 19. století. – Praha, SPN, 2006.

Doporučená literatura

1. Čeští spisovatelé 19. a počátku 20. století. Jozef Dobrovský.- Praha : Československý spisovatel, 1982. s. 50–52.
2. Dějiny české literatury. 2., Literatura národního obrození. J. Dobrovský/ Redaktor svazku Felix Vodička. 1. vyd. Praha : Československá akademie věd, 1960. 684 s.- S. 99–120.
3. Hanuš J. Osvícenský učenec - Příklad Josefa Dobrovského. In MALÍŘ, Jiří, a kol. Člověk na Moravě ve druhé polovině 18. století. Brno, 2008.- S. 104–116.
4. Vondra R. Osobnosti české minulosti: Josef Dobrovský (1753 - 1829). Historický obzor: časopis pro výuku dějepisu a popularizaci historie, 2012, 23(7-8), S. 181–184.
5. Vlašínová D., Pavera L. Dějiny české literatury 19. století. I. díl (1775 – 1814). Antologie s předmluvou. Opava: Slezská univerzita, 1997.

Praktické cvičení č.2

DRUHÁ FÁZE ČESKÉHO NÁRODNÍHO OBROZENÍ.

1. Jungmannovy práce programové, apologetické, překladové, jazykovědné.
2. Rukopisné padělky: vznik, původcové a prameny rukopisu Královedvorského a Zelenohorského.
3. Jan Kollár a slovánská myšlenka v obrozeneckém básnictví. Báseň *Slávy dcera*.
4. Paláckého historicko-literární dílo.
5. F.L.Čelakovský a obrození klasicismu lidovou písní.
6. Klicperova dramatická tvorba.

Povinná studijní literatura

8. Dějiny české literatury II. Literatura národního obrození. Hlavní redaktor Jan Mukařovský. Redaktor svazku Felix Vodička. Praha: NČSAV 1960.- S.99-254.
9. Galík J. Panorama české literatury: (Literární dějiny od počátků do současnosti). Edited by Lubomír Machala - Eduard Petřů. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1994. 547 s.
10. JANÁČKOVÁ, Jaroslava – MENCLOVÁ, V. – ŠTĚPÁNEK, Vladimír: *Přehled dějin literatury 19. století I. – II.* Praha 1990.
11. Jiří Holý - Jaroslava Janáčková - Jan Lehár - Alexandr Stich: Dějiny české literatury od počátků k dnešku, Praha 1999.
12. Lehár J. Česká literatura od počátků k dnešku. 1. vyd. Praha: Lidové noviny, 1998.
13. Novák A. Stručné dějiny literatury české. Olomouc : R. Promberger, 1946. Dostupné online. Kapitola Literatura národního obrození.- S. 249-350.
14. Soukal J. Přehled dějin literatury. Díl 2. Česká literatura 19. století. – Praha, SPN, 2006.

Doporučená literatura

1. Čeští spisovatelé 19. a počátku 20. století. J. Jungmann.- Praha : Československý spisovatel, 1982. s. 122–124.
2. Dějiny české literatury 2. Slávy dcera.- Praha: Academia, 1960. S. 255–281. Dostupné online.
3. Dějiny české literatury. 2., Literatura národního obrození J. Kollár/ Redaktor svazku Felix Vodička. 1. vyd. Praha : Československá akademie věd, 1960. 684 s. -S. 255–281.

4. Dějiny české literatury. 2., Literatura národního obrození F. Čelakovský/ Redaktor svazku Felix Vodička. 1. vyd. Praha : Československá akademie věd, 1960.- S. 282–306.
5. Dějiny české literatury. 2., Literatura národního obrození J. Jungmann/ Redaktor svazku Felix Vodička. 1. vyd. Praha : Československá akademie věd, 1960. 684 s. S. 232–254.
6. Ivanov M. Tajemství RKZ, 1969.
7. Kdo byl kdo v našich dějinách do roku 1918. J. Kollár/ (Pavel Augusta ... et al.). 4. vyd. Praha: Libri, 1999. -S. 206–207.
8. Kdo byl kdo v našich dějinách do roku 1918. F. Čelakovský/ (Pavel Augusta ... et al.). 4. vyd. Praha: Libri, 1999.- S. 65–66.
9. Kdo byl kdo v našich dějinách do roku 1918. J. Jungmann/ (Pavel Augusta ... et al.). 4. vyd. Praha : Libri, 1999.- S. 183–184.
10. Novák A. Stručné dějiny literatury české. Spor o rukopisy.- Olomouc: R. Promberger, 1946. - S. 166-173. Dostupné online
11. Pernes J. Válka o rukopisy. Tajemství české minulosti.- 2011, čís. 11, S. 30-33.
12. SAK, Robert. Josef Jungmann : život obrozence. Praha : Vyšehrad, 2007.- 313 s.
13. Vondra R. Osobnosti české minulosti: Josef Jungmann (1773–1847). Historický obzor: časopis pro výuku dějepisu a popularizaci historie, 2012, 23 (1–2), S. 39-42.
14. Vlašínová D., Pavera L. Dějiny české literatury 19. století. I. díl (1775 – 1814). Antologie s předmluvou. Opava: Slezská univerzita, 1997.

Praktické cvičení č.3.

ČESKÝ LITERÁRNÍ ROMANTISMUS (1830-1848)

1. Romantismus v evropských literaturách.
2. Slohové principy romantismu.
3. Povaha českého literárního romantismu.
4. Osobnost K.H. Máchy.
5. Machův Máj. Historie vzniku Máje.
6. Kompozice, postavy Máje.
7. Josef Kajetán Tyl a jeho dílo.

Povinná studijní literatura

1. Dějiny české literatury II. Literatura národního obrození. Hlavní redaktor Jan Mukařovský. Redaktor svazku Felix Vodička. Praha: NČSAV 1960.- S. 459-483.
2. Galík J. Panorama české literatury: (Literární dějiny od počátků do současnosti). Edited by Lubomír Machala - Eduard Petřů. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1994. 547 s.
3. Janáčková, Jaroslava – Menclová, V. – Štěpánek, Vladimír: *Přehled dějin literatury 19. století I. – II.* Praha 1990.
4. Jiří Holý - Jaroslava Janáčková - Jan Lehár - Alexandr Stich: Dějiny české literatury od počátků k dnešku, Praha 1999.
5. Lehár J. Česká literatura od počátků k dnešku. 1. vyd. Praha: Lidové noviny, 1998.
6. Novák A. Stručné dějiny literatury české. Olomouc : R. Promberger, 1946. Dostupné online. Kapitola Literatura národního obrození.- S. 350-404.
7. Soukal J. Přehled dějin literatury. Díl 2. Česká literatura 19. století. – Praha, SPN, 2006.- S. 41-51.

Doporučená literatura

1. Blahník, Vojtěch Kristian. J. K. Tyla had z ráje. Praha: Prometheus, 1926. Monografie o pohnutém životě a díle J. K. Tyla z pera divadelního historika V. K. Blahníka. Dostupné online.
2. Čeští spisovatelé 19. a počátku 20. Století. Praha: Československý spisovatel, 1982.- S. 163–167.
3. Dějiny české literatury. 2., Literatura národního obrození. Karel Hynek Mácha/ Redaktor svazku Felix Vodička. 1. vyd. Praha: Československá akademie věd, 1960.- S. 432–456.
4. Dějiny české literatury. 2., Literatura národního obrození. Jozef Kajetán Tyl/ Redaktor svazku Felix Vodička. 1. vyd. Praha: Československá akademie věd, 1960.- S. 399–431.
5. Filípek, Václav. Jos. Kaj. Tyl, jeho snažení a působení : životopisný nástin. Praha : Kober a Markgraf, 1859. Dostupné online.
6. Janský, K. Karel Hynek Mácha. Život uchvatitele krásy. 1. vyd. 1953.
7. Karel Hynek Mácha - Básně, zlomky, znělky, do památních listů, písně.. 1. vyd. Praha XII, Stalinova 46 : Národní knihovna, svazek 25, Orbis - Praha, 1951.
8. Národní divadlo a jeho předchůdci. Praha: Academia, 1988.- S. 536–538.
9. Koloc, M. Rozčilené cesty Karla Hynka Máchy po hradech spatřených. 1. vyd. 1998. Literární pouť Karla Hynka Máchy. 2. vyd. 2004.
10. Literární zápisníky, deníky, dopisy. 1. vyd. 1972.
11. Mácha, K. H. Máj a jiné básně a prózy. 1. vyd. 1986.
12. Mácha, Karel Hynek; Novák, Arne. Karel Hynek Mácha : Básně, Máj, Zlomky, Dopisy, Deník. Praha: Laichter, 190..[Dostupné online](#).
13. Opelík J. a kol. Lexikon české literatury: osobnosti, díla, instituce. 3/I. M-O. Praha : Academia, 2000. 728 s.
14. Padevět J. Cesty s Karlem Hynkem Máchou, Praha : Academia, 2010.

15. Štech V. V zamlženém zrcadle. Praha : Československý spisovatel, 1969.- S.66.
16. Turnovský J.L. Život a doba Josefa Kajetana Tyla. Praha: Hynek, 1892. [Dostupné online](#).
17. Vondra, Roman. Osobnosti české minulosti: Josef Kajetán Tyl (1808 – 1856). Historický obzor: časopis pro výuku dějepisu a popularizaci historie, 2011, 22 (5–6), S. 135–138.

Praktické cvičení č.4.

POZDNÍ ČESKÁ LITERÁRNÍ ROMANTIKA (1848-1859)

1. Josef Václav Frič, jeho dílo básnické a memoárové.
2. Karel Jaromír Erben, textové proměny a interpretace Kytice.
3. Literární dílo Karla Havlíčka Borovského:
 - 3.1. Soubor publicistických próz *Obrazy z Rus*.
 - 3.2. Problematika díla *Křest svatého Vladimíra*.
 - 3.3. Satirická kritika vládců v básnické skladbě *Král Lávra*

. Povinná studijní literatura

1. Dějiny české literatury II. Literatura národního obrození. Hlavní redaktor Jan Mukařovský. Redaktor svazku Felix Vodička. Praha: NČSAV 1960.- S. 459-483.
2. Galík J. Panorama české literatury: (Literární dějiny od počátků do současnosti). Edited by Lubomír Machala - Eduard Petřů. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1994. 547 s.
3. Janáčková, Jaroslava – Menclová, V. – Štěpánek, Vladimír: *Přehled dějin literatury 19. století I. – II*. Praha 1990.
4. Jiří Holý - Jaroslava Janáčková - Jan Lehár - Alexandr Stich: Dějiny české literatury od počátků k dnešku, Praha 1999.
5. Lehár J. Česká literatura od počátků k dnešku. 1. vyd. Praha: Lidové noviny, 1998.

6. Novák A. Stručné dějiny literatury české. Olomouc : R. Promberger, 1946. Dostupné online. Kapitola Literatura národního obrození.- S. 350-404.
7. Soukal J. Přehled dějin literatury. Díl 2. Česká literatura 19. století. – Praha, SPN, 2006.- S. 41-51.

Doporučená literatura

1. Čeští spisovatelé 19. a počátku 20. století. J.V. Frič.- Praha : Československý spisovatel, 1982.- S. 66–67.
2. Čeští spisovatelé 19. a počátku 20. století. K.J. Erben.- Praha : Československý spisovatel, 1982. - S. 60–64.
3. Čeští spisovatelé literatury pro děti a mládež. K.J. Erben/ redakce Otakar Chaloupka. Praha: Albatros, 1985. - S. 84-88.
4. Dějiny české literatury. 2. Literatura národního obrození. B. Němcová/ Redaktor svazku Felix Vodička. 1. vyd. Praha: Československá akademie věd, 1960.- S. 567–598.
5. Dějiny české literatury. 2. Literatura národního obrození. K.J. Erben/ Redaktor svazku Felix Vodička. 1. vyd. Praha: Československá akademie věd, 1960.- S. 542–566.
6. Dějiny české literatury. 2., Literatura národního obrození J.V. Frič/ Redaktor svazku Felix Vodička. 1. vyd. Praha : Československá akademie věd, 1960.- S. 609–610.
7. Kutnar F., Marek J. Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví: od počátků národní kultury až do sklonku třicátých let 20. století. 2. vyd. Praha: Lidové noviny, 1997. 1065 s.
8. Novák, Arne. Zvony domova a Myšlenky a spisovatelé. Havlíčkova kritická mezihra Praha: Novina, 1940.- S. 62-74. [Dostupné online.](#)
9. Novák, Arne. Zvony domova a Myšlenky a spisovatelé. Karel Havlíček - osvětový buditel lidu Praha : Novina, 1940.- S. 294-300.[Dostupné online.](#)

Praktické cvičení č.5.
ŽIVOT A DÍLO BOŽENY NĚMCOVÉ

1. Osobnost Boženy Němcové.
2. Novela *Babička*: vznik, kompozice, charakteristika postav.
3. Povídka *Divá Bára* B.Němcové.

Povinná studijní literatura

1. Dějiny české literatury II. Literatura národního obrození. Hlavní redaktor Jan Mukařovský. Redaktor svazku Felix Vodička. Praha: NČSAV 1960.- S. 459-483.
2. Galík J. Panorama české literatury: (Literární dějiny od počátků do současnosti). Edited by Lubomír Machala - Eduard Petru. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1994. 547 s.
3. Janáčková, Jaroslava – Menclová, V. – Štěpánek, Vladimír: *Přehled dějin literatury 19. století I. – II.* Praha 1990.
4. Jiří Holý - Jaroslava Janáčková - Jan Lehár - Alexandr Stich: Dějiny české literatury od počátků k dnešku, Praha 1999.
5. Lehár J. Česká literatura od počátků k dnešku. 1. vyd. Praha: Lidové noviny, 1998.
6. Novák A. Stručné dějiny literatury české. Olomouc : R. Promberger, 1946. Dostupné online. Kapitola Literatura národního obrození.- S. 350-404.
7. Soukal J. Přehled dějin literatury. Díl 2. Česká literatura 19. století. – Praha, SPN, 2006.- S. 41-51.

Doporučená literatura

1. Čeští spisovatelé 19. a počátku 20. století. B. Němcová.- Praha : Československý spisovatel, 1982. - S. 186–190.
2. Čeští spisovatelé literatury pro děti a mládež. B. Němcová/ redakce Otakar Chaloupka. Praha : Albatros, 1985.- S. 269–275.

3. Novák, Arne. Zvony domova a Myšlenky a spisovatelé. Básnická osobnost Boženy Němcové Praha: Novina, 1940. - s. 301–306. [Dostupné online.](#)
4. Sršeň, Lubomír. Nevšední příběhy portrétů : Puchmajer, Sedláček, Hanka, Rajská, Němcová. Praha: Vyšehrad, 2011.- 144 s.
5. Vávra V. Božena Němcová : pokus životopisný a literární. Praha: Otto, 1895. Dostupné online.
6. Černý, V.: Knížka o Babičce, Praha, Lidová demokracie 1963.
7. Janáčková J.– Příběh tajemného psaní: o pramenech a genezi Babičky, Praha 2001,
8. Janáčková J.– Řeč dopisů a řeč v dopisech B. Němcové (s A. Macurovou a kol.), Praha 2001
9. Otruba, M.: Božena Němcová, Praha 1960,
10. Šmahelová, H.: Autor a subjekt v díle Boženy Němcové, Praha, Karolinum 1995.

POVINNÁ ČETBA

OSVÍCENSTVÍ V ČESKÉ LITERATUŘE (1. fáze českého národního obrození)	Jozef Dobrovský	práce slavistické, bohemistické: Dějiny české řeči a literatury (1792), Zevrubná mluvnice českého jazyka (1809) Základy jazyka staroslovanského (1822), Německo-český slovník (1802).
	Václav Thám	Almanach Básně v řeči vázané. Divadelní hry: Vlasta a Šárka aneb dívčí boj u Prahy, Švédská vojna v Čechách aneb Udatnost pražských studentů.
	Václav Matěj Kramerius	Sbírka přeložených básní Noví čeští zpěvové pro krásné pohlaví ženské.
	Antonín Jaroslav Puchmajer	Almanachy: Sebrání básní a zpěvů, Nové básně. Ody: Oda na Jana Žižku z Trocnova, Oda na jazyk český, Hlas Čecha. Soubor básní vydaných posmrtně: Fialky.

KLASICISMUS V ČESKÉ LITERATUŘE (1815-1830) (2. fáze českého národního obrození)	František Palacký	Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě, Počátkové českého básnictví, obzvláště prozódie.
	Josef Jungmann	práce překladové, jazykovědné: O jazyce českém, Slovesnost, Historie literatury české, Slovník česko-německý, romance Oldřich a Božena.
	František Ladislav Čelakovský	Ohlas písní ruských, Ohlas písní českých, Sbírky básní Smíšené básně, Růže stolistá.
	Jan Kollár	Slávy dcera, básnická sbírka Básně.
	Václav Kliment Klicpera	Divadelní hry: Božena, Blaník, Divotvorný klobouk, Veselohra na mostě, Rohovín Čtverrohý.
ČESKÝ LITERÁRNÍ ROMANTISMUS (1830-1848)	Karel Hynek Mácha	básně Svatý Ivan, Noc, lyricko-epická báseň Máj romány Cikáni, Pout' krkonošská, soubor povídek Obrazy ze života mého (Večer na

ČESKÝ LITERÁRNÍ ROMANTISMUS (1830-1848)		Bezdězu, Marinka), povídka Křivoklad (z nedokončené románové skladby Kat).
	Karel Havlíček Borovský	Obrazy z Rus Satirické skladby: Tyrolské elegie, Král Lávra, Křest svatého Vladimíra. Publicistika: Epištoly kutnohorské, Duch Národních novin
	Karel Jaromír Erben	Kytice z pověstí národních. Prostonárodní české písně a říkadla. České pohádky
	Božena Němcová	Babička, Divá Bára, Rozárka, Pohorská vesnice, V zámku i podzámčí, Chudí lidé, Čtyři doby. Národní báchorky a pověsti
	Josef Kajetán Tyl	Dramatické báchorky: Strakonický dudák, Jiříkovo vidění, Tvrdohlavá žena, Lesní panna aneb Cesta do Ameriky. Historické hry: Jan Hus, Krvavé křtiny, Kutnohorští havíři. Hra ze zpěvy Fidlovačka

		aneb Žádný hněv a žádná rvačka. Prózy: Dekret kutnohorský, Poslední Čech.
--	--	--

SEZNAM OTÁZEK

1. Pojem národní obrození, jeho vývoj, periodizace.
2. Obecná charakteristika české společnosti, jejího životního stylu, kultury a literatury v 70. letech 18. století.
3. Stav české literatury na počátku národního obrození, lidovýchovná, pololidová literatura, význam lidové slovesnosti.
4. Vznik vědeckých společností.
5. Apologie češtiny, soudobá lexikografie (Karel Václav Thám) a mluvnice.
6. Josef Dobrovský. Dobrovského práce slavistické, bohemistické a činnost organizační.
7. Nejvýznamnější časopisy 20. a 30. let národního obrození, jejich náplň a redaktoři.
8. Josef Jungmann jako vůdčí osobnost národního obrození.
9. Jungmannovy práce programové, apologetické, překladové, jazykovědné.
10. Vstup Františka Palackého, Pavla Josefa Šafaříka a Jana Kollára do české kultury.
11. Palackého dílo politické a historiografické.
12. Rukopisné padělky: vznik, původcové a prameny rukopisu Královedvorského a Zelenohorského.
13. Jan Kollár a slovanská myšlenka v obrozeneckém básnictví. Báseň *Slávy dcera*.
14. František Ladislav Čelakovský, jeho přínos folkloristický, básnický a satirický.
15. Slohové principy romantismu. Počátky romantismu v české literatuře.

- 16.Časopisy *Večerní vyražení, Květy, Česká včela, Věvec zpěvů vlasteneckých*, almanachy.
- 17.Karel Hynek Mácha a jeho dílo.
- 18.Machův Máj.Historie vzniku Máje.
- 19.Kompozice, postavy Máje.
- 20.Divadlo let 30. a 40. (Václav Kliment Klicpera, František Turinský).
- 21.Klicperův Divotvorný klobouk.
- 22.Josef Kajetán Tyl, jeho dílo publicistické, prozaické a dramatické do revoluce roku 1848.
- 23.Počátky literární a divadelní kritiky.
- 24.Česká politika a kultura v 2. pol. 40. let.
- 25.Literární orgány pozdní romantiky.
- 26.50. léta v české literatuře, postromantismus, počátky literárního realismu. *Lumír*.
- 27.Josef Václav Frič, jeho dílo básnické a memoárové.
- 28.Karel Jaromír Erben, textové proměny a interpretace *Kytice*.
- 29.Karel Havlíček Borovský. Soubor publicistických próz *Obrazy z Rus*.
- 30.Problematika díla *Křest svatého Vladimíra*.
- 31.Satirická kritika vládců v básnické skladbě *Král Lávra*.
- 32.Božena Němcová a počátky realistické povídky
- 33.Novela *Babička*: vznik, kompozice, charakteristika postav.
- 34.Povídka *Divá Bára* B.Němcové.
- 35.Dramatická tvorba Josefa Kajetána Tyla v 50. letech.

VZORY TESTOVÝCH ÚLOH

1. Národní obrození byl proces, který probíhal postupně v celé Evropě. V Čechách probíhal tento proces v následujících stoletích:

- a) 16. století -17.století
- b) 3. třetina 18. století -50.léta 19. století
- c) 18. století -19.století
- d) konec 19. století

2. Spisovatel, jazykovědec, historik, který se narodil v maďarských Ďarmotech, většinu díla napsal v německém jazyce, spoluzakladatel Královské české společnosti nauk, byl:

- a) Pavel Josef Šafařík
- b) Josef Jungmann
- c) Josef Dobrovský
- d) František Ladislav Čelakovský.

3. Významnou osobností obrozeneckého dějepisectví byl

- a) Gelasius Dobner
- b) Jan Amos Komenský
- c) Václav Radomil Kramerius
- d) Václav Matěj Kramerius.

4. Rukopis královedvorský je podle všeho

- a) staročeská památka,
- b) staroslověnský soubor legend,
- c) vysoce zdařilý literární podvrh z 1. pol. 19. stol.,
- d) nejapný pokus o imitaci lidové poezie.

5. Dílo „Rozprava na obranu jazyka slovanského, zvláště pak českého" napsal

- a) Josef Dobrovský
- b) Josef Jungmann
- c) Josef II.
- d) Bohuslav Balbín

6. První fáze NO je charakterizována jako

- a) obranná fáze
- b) útočná fáze,
- c) ofenzivní fáze.

7. Nejvýznamnějším představitelem 1. fáze NO byl

- a) Josef Jugmann
- b) Pavel Josef Šafařík
- c) Jan Evangelista Purkyně
- d) Josef Dobrovský

8. Dílo „Dějiny národu českého v Čechách i v Moravě“ napsal

- a) Josef Jungmann
- b) František Palacký
- c) Jan Kollár

9. Zakladatelem prvních českých novin byl

- a) Václav Matěj Kramerius
- b) Josef Jungmann
- c) Josef Dobrovský
- d) Jan Evangelista Purkyně

10. První české noviny se nazývají

- a) Lidové noviny
- b) Rudé právo
- c) Krameriovy c.k. vlastenecké noviny
- d) Almanach Máj

11. Pětidílný Slovník česko-německý byl životní dílo

- a) Josefa Dobrovského
- b) Josefa Jugmanna
- c) Bohuslava Balbína
- d) Františka Ladislava Čelakovského

12. V době NO byl za zakladatele vědy považován

- a) Pavel Josef Šafařík
- b) Josef Dobrovský

- c) Karel Hynek Mácha
- d) Jan Evangelista Purkyně

13. První české divadlo se jmenovalo

- a) Národní divadlo
- b) Ta Fantastika
- c) V Kotcích
- d) Husa na provázku

14. Významným hradeckým dramatikem v době NO byl

- a) Václav Thám
- b) Bohuslav Hasištejnský
- c) Václav Kliment Klicpera
- d) V.M.Kramerius.

15. Idea o sjednocení všech slovanských národů je označována jako:

- a) rusofilství
- b) panslavismus
- c) austroslavismus
- d) koalice

16. Dílo Slávy dcera napsal:

- a) Jaroslav Kolár
- b) Přemysl Rutt
- c) Josef Dobrovský
- d) Jan Kollár

17. František Ladislav Čelakovský se věnoval:

- a) divadlu,
- b) dějinám,
- c) jazykovědě,
- d) sbírání slovanských přísloví.

18. Kolik klasických balad obsahuje sbírka Kytice?

- a) 10,
- b) 11,

c) 12,

d) 13

19. Skrze jakou rostlinu promlouvá matka se svými dětmi v úvodní básni Kytice?

a) lilie,

b) mateřídouška,

c) meduňka,

d) svlačec.

20. Co není charakteristické pro Erbenovu baladu?

a) provinění se proti přírodnímu nebo morálnímu řádu,

b) trest,

c) tragický konec,

d) pocity odcizení.

21. Mezi balady Kytice nepatří

a) Holoubek,

b) Toman a lesní panna,

c) Dceřina kletba,

d) Zlatý kolovrat.

22. Který historik inspiroval Erbena k myšlence austroslavismu

a) Jan Gebauer,

b) František Palacký,

c) Václav Bolemír Nebeský,

d) Jan Kollár.

23. Karel Jaromír Erben napsal:

a) Devatero pohádek,

b) Sto prstonárodních pohádek a pověstí slovanských v nářečích původních,

c) Národní pohádky a báchorky,

d) České a slovenské pohádky lidové.

24. Sbírka Kytice byla vydána roku

- a) 1853,
- b) 1855,
- c) 1870,
- d) 1800.

25. Kdo zabije dívku v baladě Zlatý kolovrat?

- a) nevlastní otec,
- b) bratr,
- c) macecha se svou dcerou,
- d) sestra.

26. Která z balad ukazuje nebezpečí touhy poznat budoucnost

- a) Svatební košile,
- b) Polednice,
- c) Vodník,
- d) Štědrý den.

27. Tzv. Babiččino údolí se nachází

- a) v Hronově,
- b) v České Skalici,
- c) v Ratibořicích,
- d) v Náchodě.

28. Babička, která Boženu Němcovou výrazně ovlivnila, se jmenovala:

- a) Terezie Novotná,
- b) Barbora Novotná,
- c) Magdaléna Novotná,
- d) Adéla Novotná.

29. Božena Němcová není autorkou:

- a) sociálních novel
- b) divadelních her
- c) prozaických obrazů ze života
- d) pohádek.

30. Sociální novela založená na protikladu světa chudých a bohatých, vybízející k sociálním reformám, se jmenuje:

- a) Babička,
- b) Karla,
- c) Pan učitel,
- d) V zámku a v podzámčí.

31. Které z těchto děl nenapsala Božena Němcová?

- a) Chudí lidé,
- b) Kříž u potoka,
- c) Divá Bára,
- d) Babička.

32. Čím se nevyznačují pohádky Boženy Němcové:

- a) exotickými místy děje,
- b) dobrým koncem,
- c) malým množstvím nadpřirozených bytostí,
- d) realistickými obrazy ze života.

33. V próze Pan učitel zachycuje Němcová vzpomínky na svá školní léta:

- a) ve Vídni
- b) v České Skalici
- c) v Praze
- d) v Domažlicích

34. V Obrazech z okolí Domažlického Němcová nezachycuje:

- a) národní kroje a zvyky,
- b) chodská povstání,
- c) postavení žen v dané oblasti,
- d) nemožnost vzdělání.

35. Roku 1848 založil K. H. Borovský:

- a) Pražské noviny,
- b) Literární noviny,
- c) Národní noviny,

d) Pražské poštovské noviny.

36. Borovský vycházel z ruského Nestorova rukopisu při psaní díla:

- a) Křest sv. Vladimíra,
- b) Obrazy z Rus,
- c) Král Lávra,
- d) Epigramů.

37. Roku 1845 se Borovský proslavil kritikou:

- a) Máchova Máje
- b) Tylova Rozervance
- c) Tylova Posledního Čecha
- d) Klicperova Divotvorného klobouku

38. Jezuitský marš je součástí:

- a) Krále Lávry
- b) Křtu sv. Vladimíra
- c) Epigramů
- d) Epištol kutnohorských

39. Epigram je:

- a) krátký verš umístěný na hrobce zesnulého,
- b) doslov,
- c) poznámka na okraji textu,
- d) krátký úderný satirický verš.

40. Roku 1851 byl Borovský poslán do vyhnanství:

- a) do Vídně,
- b) do Brixenu,
- c) do Bruselu,
- d) do Ruska.

41. Příloha Pražských novin, ve které Borovský publikoval se nazývala:

- a) Slovan,
- b) Květy,

- c) Česká včela,
- d) Šotek.

42. Karel Hynek Mácha se narodil:

- a) V roce 1810 v Praze,
- b) V roce 1810 v Litoměřicích,
- c) V roce 1836 v Brně,
- d) V roce 1836 v Hradci Králové.

43. Karel Hynek Mácha umřel, když mu bylo:

- a) 15 let,
- b) 25 let,
- c) 35 let,
- d) 45 let.

44. Karel Hynek Mácha byl především:

- a) Český básník, dramatik a herec,
- b) Český prozaik, herec a novinář,
- c) Český spisovatel a hudební skladatel,
- d) Český básník a prozaik.

45. Mácha byl představitelem:

- a) Romantismu,
- b) Realismu,
- c) Klasicismu,
- d) Národního obrození.

46. Mácha studoval na:

- a) Pražské univerzity, na filosofické fakultě a mezi lety 1832-1836 taktéž studoval práva,
- b) Pražské univerzity, na lékařské fakultě a mezi lety 1832-1836 taktéž studoval práva,
- c) Pražské univerzity studoval práva a mezi lety 1832-1836 taktéž studoval medicínu,
- d) Pražské univerzity, na pedagogické fakultě studoval obor učitelství.

47. Máchovou partnerkou byla:

- a) Anna Holinová,
- b) Karolína Světlá,
- c) Barbora Mečířová,
- d) Eleonora Šomková

49. Prvním vydaným Máchovým textem byla báseň:

- a) Abaelard Heloíze,
- b) Svatý Ivan,
- c) Maminka,
- d) Jezero.

50. Mácha se rozhodl napsat čtyřdílný román Kat, 3 jeho části zůstaly pouze v náčrtcích, jen 1 část je dokončená. Jedná se o dílo:

- a) Vyšehrad,
- b) Valdek,
- c) Karlův tejn,
- d) Křivoklát.

51. Autorem textu je: *Mého to koně krok. - K městu jsem nocí jel; a přišel k pahorku, na němž byl tichý stán dávno již obdržel přestrašný lesů pán, poprvé Viléma bledou jsem lebku zřel.*

- a) Karel Jaromír Erben,
- b) Karel Hynek Mácha,
- c) Josef Kajetán Tyl,
- d) František Ladislav Čelakovský.

52. Jaký postup volí Josef Kajetán Tyl ve hře Strakonický dudák aneb Hody divých žen pro rozlišení pohádkových postav od postav z reálného světa?

Vocilka: Proč ti dva tak nabírali? (lekne se) Tfuj! Že by je vystrašila šibenice? To snad – a podívejme, tady leží Švandovy dudy! Vederemo! Pšenka pokvete! (uchopí měch, rozhlédne se) Vocilko, teď práskni do bot! Divotvorné dudy jsou tvoje! (odbíhá) (Najednou slyšíme zpěv lesních panen! Jevišťe se rozzáří jasným světlem. Popravišťe mizí a uprostřed se vztyčí panovnice lesní říše. Kolem ní pak lesní panny a Rosava.) Lesana: Zajisté si šťastná, Rosavo, vždyť láska zvítězila nad zlem! Zbavuji

tě tvého utrpení, ať tvé bytí není více peklem! (Gesto. Z Rosavy padá oděv divé ženy.)

Rosava: Děti! Švanda + Dorotka: Maminko! (Na jeviště postupně přichází všichni aktéři.) Kalafuna: (nabízí saxofon) Švando! Zahraj!

- a) bohaté scénické poznámky,
- b) využití citoslovcí,
- c) změnu rytmu,
- d) změnu mluvy z běžné na řeč ve verších.

53. Podtitulem knihy Babička Boženy Němcové je:

- a) Příběhy z pohorské vesnice
- b) Příběhy z venkova
- c) Vyprávění Barunky Panklové
- d) Obrazy z venkovského života

54. Kdo jako první pochopil význam novin a tiskl Pražské poštovní noviny

- a) J.Dobrovský,
- b) Václav Thám,
- c) Jozef Jungmann
- d) F.L.Čelakovský.

55. Jak se jmenovalo dřevěné divadlo na dnešním Václavském náměstí?

- a) v Kotcích,
- b) Bouda,
- c) Národní divadlo,
- d) Stavovské divadlo.

56. Kdo napsal odborné práce věnované literatuře?

- a) J. Dobrovský,
- b) J.Jungmann,
- c) F.L.Čelakovský,
- d) V.M.Kramerius.

57. Václav Kliment Klicpera nenapsal jedno z níže uvedebých děl:

- a) Čech a Němec,
- b) Každý něco pro vlast,

c) Divotvorný klobouk.

58. Označte jeden z typických znaků romantismu:

- a) odklon od subjektivismu a individualismu,
- b) snaha o pravdivé zachycení skutečnosti,
- c) vzpoura proti konvencím a společenskému řádu ,
- d) záliba v politických pamfletech.

59. Jak se jmenovali vlastenecké hry Václava Tháma?

- a) Marta, Marie, Ondřej Klára,
- b) žádné nenapsal,
- c) Vlasta, Šárka, Břetislav, Jitka.

60. Co bylo za dílo od Jozefa Jungmanna Slovesnost?

- a) Sbírka českého nářečí,
- b) sbírka veršů českých autorů,
- c) učebnice teorie literatury a čítankou,
- d) lexikografické dílo.

61. Kdo je autorem písně Kde domov můj?

- a) K.H.Mácha,
- b) J.K.Tyl,
- c) K.J.Erben,
- d) K.H.Borovský.

62. Elška je hlavní postavou díla:

- a) Babička,
- b) Dívá Bára,
- c) Chudí lidé,
- d) V zámku a podzamčí.

63. Švanda, Vocilka, Dorotka jsou postavy díla:

- a) Srakonický dudák,
- b) Divotvorný klobouk,
- c) V zámku a podzámčí
- d) Máj.

64. Strnad, Koliáš jsou postavy díla:

- a) Toman a lesní panná,
- b) Marinka,
- c) Kutnohorští havíři
- d) Cikáni.

65. Josef Kajetán Tyl nenapsal:

- a) Srakonický dudák,
- b) Kutnohorští havíři
- c) Tyrolské elegie,
- d) Fidlovačka.

66. Prostonárodní české písně a říkadla shromáždil a vydal:

- a) K.H.Borovský
- b) F.L.Čelakovský,
- c) K.J.Erben,
- d) J.Jungmann.

67. Havlíčkovy Tyrolské elegie jsou:

- a) satiry,
- b) prózy,
- c) poezie,
- d) publicistické prózy.

68. Ve které divadelní hře poprvé zazněla píseň Kde domov můj?

- a) Strakonický dudák,
- b) Fidlovačka,
- c) Kutnohorské havíře,
- d) Marinka.

69. K názvu díla Slovesnost přiřaďte charakteristiku:

- a) Vývoj české literatury
- b) lexikografické dílo,
- c) dějiny české literatury,
- d) učebnice literární teorie, slohu a čítanka.

70. První básnické sdružení v Čechách bylo založeno:

- a) J.K.Tylem,
- b) K.J.Erbenem,
- c) J.Jungmannem,
- d) A.J.Puchmajerem.

71. Kdo uvedl do české poezii různé žánry evropského klasicizmu?

- a) J.K.Tyl,
- b) A.J.Puchmajer,
- c) V.K. Klicpera,
- d) K.J. Erben.

72. Václav Matěj Kramerius v roce 1976 založil:

- a) nakladatelství a knihkupectví Česká expedice,
- b) almanach Sebrání básní a zpěvů,
- c) První básnické sdružení v Čechách,
- d) almanach Básně v řeči vázané.

73. Kdo psal verše ve stylu *anakreontiky*?

- a) K.J. Erben,
- b) A.J.Puchmajer,
- c) V.M.Kramerius,
- d) V. Thám.

74. Kdo bývá někdy nazýván Veleslavinem 18.století?

- a) K.J. Erben,
- b) A.J.Puchmajer,
- c) V.M.Kramerius,
- d) V. Thám.

75. Antonín Jaroslav Puchmajer je autorem souboru básní:

- a) Fialky,
- b) Ohlas písní českých,
- c) Slávy dcera,
- d) Kytice.

76. Kým byl Rukopis královedvorský „nalezen“:

- a) Josefem Lindou,
- b) Václaven Hankou,
- c) J.Dobrovským,
- d) J.Jungmannem.

77. Kdo shromáždil vědecké důkazy o tom, že Rukopisy jsou falzifikáty?

- a) J.Gebauer,
- b) Václav Hanka,
- c) J.Jungmann,
- d) A.J.Puchmajer.

78. Zkoumáním lidové slovesnosti se zabýval:

- a) F.L.Čelakovský,
- b) V. Thám,
- c) J.Jungmann,
- d) A.J.Puchmajer.

79. Mudrosloví národu slovanského ve příslovích sebral a vydal:

- a) K.J. Erben,
- b) J. Jungmann,
- c) F.L. Čelakovský,
- d) B. Němcová.

80. Za zakladatele české encyklopedie je považován:

- a) J.Gebauer,
- b) F. Palacký,
- c) J.Jungmann,
- d) J.Dobrovský.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY

Povinná studijní literatura (učebnice, skripty)

1. Balajka, B. a kol.: *Přehledné dějiny české literatury I–II*, 2. vyd. Praha 1992, 1993;
2. Černý, Fr. a kol.: *Dějiny českého divadla II – Národní obrození*, Praha 1969,
3. Černý, Fr. a kol.: *Divadlo v Kotcích*, Praha 1992,
4. *Dějiny české literatury II–III*, red. J. Mukařovský, Praha 1960–1961,
5. *Dějiny českého divadla II–III*, hlavní red. Fr. Černý, Praha 1968–1982
6. Fiala, J.: *Chronologický přehled dějin české literatury národního obrození*, 2. vyd. Olomouc 1992; Polák, J.: *Česká literatura 19. století*, Praha 1990.
7. Haubelt, J.: *České osvícenství*, Praha 1986,
8. Hrabák, J. – Jeřábek, D. – Tichá, Z.: *Průvodce po dějinách české literatury*, 2. vyd. Praha 1978; Měšťan, A.: *Česká literatura 1785–1985*, Toronto 1987;
9. Lehár, J. – Stich, A. – Janáčková, J. – Holý, J.: *Česká literatura od počátků k dnešku*, Praha 1998,
10. Novák, J. V. – Novák, A.: *Přehledné dějiny literatury české od nejstarších dob až po naše dny*, 4. vyd. Olomouc 1936–1939, reprint 1995;
11. *Panorama české literatury*, red. L. Machala a E. Petřů (část věnovanou české literatuře 19. stol. zpracoval J. Skalička), Olomouc 1994,
12. Petrů J. a kol., *Počátky národního obrození*, Praha 1989,
13. Poche E. *Praha národního probuzení*, red., Praha 1980,

14. *Přehled dějin literatury 19. století I–II*, red. J. Janáčková, V. Menclová, Vl. Štěpánek, Praha 1990;
15. Skalička, J.: *Humor a satira v obrozenské literatuře*, Olomouc 1987;
16. Slavík B. *Od Dobnera k Dobrovskému*, Praha 1975,
17. Trapl, M.: *České národní obrození na Moravě v době předbřeznové a v revolučních letech 1848–1849*, Brno 1977,
18. Tureček, D.: *Česká literatura národního obrození*, České Budějovice 1993;
19. Vodička, F. a kol.: *Svět literatury I*, 3.vyd. Praha 1992,
20. Vodička, F.: *Počátky krásné prózy novočeské*, 2. vyd, Praha 1994,
21. Zapletal, Z.: *Česká literatura za obrození*, Brno 1984;

Antologie

1. *Česká lidová slovesnost*, usp. B. Beneš, Praha 1990,
2. *Česká literatura od počátků k dnešku*, Kniha textů 1 – Od počátků do raného obrození, 9. století - 1. třetina 19. století, sestavili Jan Lehár a Alexandr Stich,
3. *Česká literatura od počátků k dnešku*, Kniha textů 2 – Od romantismu do symbolismu, sestavily Jaroslava Janáčková a Marie Lukešová, Praha 1999,
4. Janáčková, J. – Menclová, V.: *Česká literatura 19. století I–II – textová příručka*, Praha 1967, 1968,
5. Pich, J.: *Antologie z české literatury národního obrození*, Praha 1978,
6. Slavík, I.: *Hledání modrého květu*, Praha 1988,
7. *Tisíc let české poezie II*, usp. Vl. Forst, Praha 1974,

Doplňková literatura (studie, monografie, dokumenty):

1. Černý, F. (ed.): Divadlo v Kotcích. Nejstarší pražské městské divadlo, Praha, Panorama 1992.
2. Černý, F.; Klosová, L. (edd.): Dějiny českého divadla III (Činohra 1848-1918), Praha, Academia 1977.
3. Černý, V.: Knížka o Babičce, Praha, Lidová demokracie 1963.
4. Červenka, M.; Macura, V.; Med, J.; Pešat, Z.: Slovník básnických knih, Praha, Československý spisovatel 1990.
5. Dějiny české literatury II (Literatura národního obrození), Vodička, F. (ed.): Praha, Nakladatelství ČSAV 1960
6. Divadlo v české kultuře 19. století. Studie a materiály II, ed. M. Freimanová, Praha, Národní galerie 1985.
7. Dolanský, J.: Karel Jaromír Erben, Praha 1970,
8. Fischer, O.: Činohra Národního divadla do roku 1900, 2. vyd., Praha, Československý spisovatel 1983.
9. Forst, V.; Opelík, J. (edd.): Lexikon české literatury 1 (A-G), Praha, Academia 1993.
10. Grund, A.: Karel Jaromír Erben, Praha, Melantrich 1935.
- 11.** Haman, A.: Česká literatura 19. století. České Budějovice, Jihočeská univerzita-Pedagogická fakulta 2002.
12. Homolová, K.; Otruba, M.; Pešata, Z. (edd.): Čeští spisovatelé 19. a počátku 20. století. Praha, Československý spisovatel 1982.
13. Hrbata, Z.: Romantismus a Čechy. Témata a symboly v literárních a kulturních souvislostech, Praha -Jinočany, H&H 1999.
14. Hrbata, Z.; Procházka, M. (edd.): Český romantismus v evropském kontextu, Pardubice, Mlejnek 1993.

- 15.Hrbata, Z.; Procházka, M.: Romantismus a romantismy. Pojmy, proudy, kontexty, Praha, Karolinum 2005.
- 16.Jakubec, J.: Dějiny literatury české II. Praha, Jan Laichter 1934.
- 17.Janáčková J.– Příběh tajemného psaní: o pramenech a genezi Babičky, Praha 2001,
- 18.**Janáčková J.– Řeč dopisů a řeč v dopisech B. Němcové (s A. Macurovou a kol.), Praha 2001
- 19.Janáčková, J.: Česká literatura 19.století: Od Máchy k Březinovi.Praha, Scientia 1994.
- 20.Janáčková, J.: Stoletou alejí, Praha, Československý spisovatel 1985.
- 21.Jeřábek, D.: Česká literatura od konce národního obrození do roku 1918. Brno, Masarykova univerzita-Filozofická fakulta 1999.
- 22.Jetmarová, M.: František Palacký, Praha 1961,
- 23.Jirát, V.: Lyrika českého obrození, Praha, Československý kompas 1940.
- 24.Johanides, J.: František Ladislav Hek, Praha 1976,
- 25.Kačer, M.: Václav Thám, Praha 1965,
- 26.Kačer, M.; Otruba, M.: Tvůrčí cesta Josefa Kajetána Tyla, Praha, SNKLU 1961.
- 27.**Karel Hynek Mácha (Osobnost, dílo, ohlas), ed. A. Novák, Praha, Družstevní práce 1937.
- 28.Králík,O.: Demystifikovat Máchu. Tři studie, Ostrava, Profil 1969.
- 29.Kusáková, L.: Krásná próza raného obrození 1 /studie/, 2 /antologie/, Praha, Karolinum 2003.
- 30.Kutnar, F.: Obrozené vlastenectví a nacionalismus, Praha, Karolinum 2003.
- 31.Lehár, J.; Stich, A.; Janáčková, J.; Holý, J.: Česká literatura od počátku k dnešku. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2006.
- 32.Lexikon české literatury 2/I (H-J), 2/II (K-L), Praha, Academia 2000.

33. Lexikon české literatury 3/I (M-O), 3/II (P-Ř), Praha, Academia 2000.
34. Lněničková, J.: České země v době předbřeznové 1772–1848, Praha 1999.
35. Macura, V.: Znamení zrodu. České obrození jako kulturní typ, 2. vyd., Praha-Jinočany, H&H 1995.
36. Mezi texty a metodami. Národní a univerzální v české literatuře 19. století, edd. D. Tureček, Z. Urválková, Olomouc, Periplum 2006.
37. Mukařovský, J.: Cestami poetiky a estetiky, Praha, Československý spisovatel 1971.
38. Mukařovský, J.: Kapitoly z české poetiky III. Máchovské studie, Praha, Svoboda 1948.
39. Novák, Arne: Přehledné dějiny české literatury, 5. vyd., Brno, Atlantis 1995..
40. Novotný, J.: Pavel Josef Šafařík, Praha 1971,
41. Novotný, J.: Václav Matěj Kramerius, Praha 1973,
42. Nünning, A.(ed.): Lexikon teorie literatury a kultury, Brno, Host 2006.
43. Otruba, M.: Božena Němcová, Praha 1960,
44. Otruba, M.: Jan Kollár jako argument pro Máchu a romantismus, Česká literatura 24, č.1, 1976, s. 256-260.
45. Plch, J.: Antonín Marek, Praha 1974,
46. Pohorský, M. (ed.): Dějiny české literatury III (Literatura druhé poloviny devatenáctého století), Praha, Nakladatelství ČSAV 1961.
47. Procházka, V.: Karel Havlíček Borovský, Praha 1961,
48. Proudý české umělecké tvorby 19. století. Sen a ideál, ed. M. Ottlová, Praha, ČSAV 1990.
49. Ravik, S.: Karel Havlíček Borovský. Portrét bojovníka, Praha, Pražská imaginace 1991.
50. Realismus a modernost. Proměny v české próze 19. století, ed. V. Forst, Praha, Nakladatelství ČSAV 1963.

51. Realita slova Máchova, edd. R. Grebeníčková a O. Králík, Praha, Československý spisovatel 1967.
52. Schulz, G.: Romantika. Dějiny a pojem, Praha-Litomyšl, Paseka 1999.
53. Šmahelová, H.: Autor a subjekt v díle Boženy Němcové, Praha, Karolinum 1995.
54. Sochorová, L.: Sousedské divadlo doby národního obrození, Praha, Universita Karlova 1986.
55. Štěpánek, V.: Z dějin obrozenské literatury, Praha, Československý spisovatel 1988.
56. Torzo a tajemství Máchova díla, ed. J. Mukařovský, Praha, Fr. Borový 1938.
57. Tureček, D.: Biedermeier a současná literárněvědná bohemistika, Česká literatura 51, č. 3, 2003, s. 281-301.
58. Tureček, D.: Biedermeier a české národní obrození, Estetika 30, č. 2, 1993, s. 15-24.
59. Tureček, D.: Rozporuplná sounáležitost, Německojazyčné kontexty obrozenského dramatu, Praha, Divadelní ústav 2001.
60. Urban, O.: Česká společnost 1848-1918, Praha, Svoboda 1982.
61. Václavek, B.: Lidová slovesnost v českém vývoji literárním, Praha, Václav Petr 1940.
62. Vašák, P.: Literární pouť Karla Hynka Máchy, Ohlas Máchova díla v letech 1836-1858, Praha, Odeon 1981.
63. Viktora, V.: K pramenům národní literatury, Plzeň, Fraus 2003.
64. Vlček, J.: Dějiny české literatury II, Praha, SNKLHU 1960.
65. Vodička, F.: Cesty a cíle obrozenské literatury, Praha 1958, Čs. vlastivěda – Lidová kultura, Praha 1968,
66. Vodička, F.: Cesty a cíle obrozenské literatury, Praha, Československý spisovatel 1958.

67. Vodička, F.: Počátky krásné prózy novočeské. Příspěvek k literárním dějinám doby Jungmannovy, 2. vyd., Praha-Jinočany, H& H 1994.
68. Závodský, A.: František Ladislav Čelakovský, Praha, Melantrich 1983.